

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Aleny Pavlíčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobce:

[redacted]
bytem [redacted]

proti

žalovanému: Úřad Městské části Praha 6
sídlem Československé armády 23, Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018, čj. MCP6 023148/2018

takto:

- I. Rozhodnutí Úřadu městské části Praha 6 ze dne 1. 2. 2018, čj. MCP6 023148/2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018 (dále jen jako „napadené rozhodnutí“), kterým byla žádost žalobce o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění účinném do 23. 4. 2019 (dále jen jako „InfZ“), ze dne 7. 1. 2015 odložena pro nezaplacení úhrady nákladů.

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. H.

2. Z předloženého správního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. V podání ze dne 29. 5. 2014 požádal žalobce žalovaného o sdělení informací o konkrétním pracovníkovi žalovaného. Dne 1. 9. 2014 a dne 1. 12. 2014 žalovaný žalobci požadované informace poskytl, a to sdělením čj. MCP6 066985/2014 a čj. MCP6 092272/2014.
4. Podáním ze dne 7. 1. 2015 nadepsaným „Výzva k nápravě opakovaného porušení zákona Úřadem MČ Praha 6“ vyzval žalobce žalovaného k nápravě porušení zákona, jelikož mu informace sice byly poskytnuty, ale do 15 dnů od poskytnutí měl žalovaný informaci zveřejnit, což neučinil, a to v obdobných věcech opakovaně. V této souvislosti požádal „o poskytnutí těch informací, které ÚMČ Praha 6 již poskytl, ale v zákonné lhůtě nezveřejnil, jak mu platná legislativa ukládá“, a rovněž požádal o sdělení, kdo je za zveřejňování již poskytnutých informací dle InfZ odpovědný a kdo je jeho nadřízeným. Dne 23. 1. 2015 pak podal žalobce u žalovaného stížnost, v níž se domáhal vyřízení své žádosti.
5. Podáním ze dne 30. 1. 2015 žalovaný vyzval žalobce k upřesnění jeho stížnosti, neboť jediný dokument, který od žalobce obdržel a je datovaný 7. 1. 2015, je nadepsán „Výzva k nápravě...“, požádal proto žalobce o zaslání kopie jeho žádosti o informaci ze dne 7. 1. 2015, jinak stížnost odloží bez opatření. Sdělením ze dne 5. 2. 2015, čj. MCP6 001021/2015, pak žalovaný informoval žalobce, že jeho podání ze dne 7. 1. 2015, nadepsané „Výzva k nápravě...“, vyřizovali jako běžné podání ve lhůtě 30 dnů, neboť InfZ takovou písemnost nezná, dále sdělil žalobci, na jaké adrese jsou všechny informace poskytnuté žalobci na základě jeho žádosti uveřejněny, a uvedl, že jelikož je lhůta uvedená v § 5 odst. 3 InfZ pouze lhůtou pořádkovou, zákon mu neukládá evidovat překročení lhůty pro zveřejnění informací, nemají proto tuto informaci k dispozici. Dále sdělil, že informace, kdo je za zveřejňování informací odpovědný a kdo je jeho nadřízeným, již byla žalobci v minulosti dvakrát poskytnuta, a to podáními ze dne 28. 7. 2013 a 21. 11. 2013.
6. V podání ze dne 15. 2. 2015 žalobce opětovně zaslal svou žádost ze dne 7. 1. 2015, přičemž zdůraznil, že žádá „o poskytnutí těch informací, které ÚMČ Praha 6 již poskytl, ale v zákonné lhůtě nezveřejnil, jak mu platná legislativa ukládá.“ Podotkl, že žalovaný musí vycházet z obsahu podání, nikoli jeho názvu, jednalo se tedy o žádost dle InfZ a stížnost na postup při vyřizování této žádosti.
7. Sdělením ze dne 2. 3. 2015 žalovaný reagoval na podání ze dne 15. 2. 2015 tak, že stížnost ze dne 23. 1. 2015 se týkala podání ze dne 7. 1. 2015, které nebylo označeno jako žádost o informace dle InfZ, bylo proto přijato jako běžné podání a řádně na něj bylo ve lhůtě 30 dnů odpovězeno. Dále uvedl, že tímto považuje podání žalobce ze dne 7. 1. 2015, 23. 1. 2015 a 15. 2. 2015 za vyřízená.
8. Podáním ze dne 2. 3. 2015 podal žalobce proti sdělení, čj. MCP6 001021/2015, které mu bylo doručeno dne 15. 2. 2015, odvolání, neboť se dle něj jedná svým obsahem o rozhodnutí o odmítnutí informace. Magistrát hlavního města Prahy (dále jen jako „Magistrát hl. m. Prahy“) v rozhodnutí ze dne 20. 4. 2015, čj. MHMP 681592/2015, posoudil odvolání žalobce jako stížnost dle § 16a odst. 1 písm. b) InfZ a v souladu s § 16 odst. 6 písm. b) InfZ přikázal žalovanému, aby žádost žalobce ze dne 7. 1. 2015 vyřídil, neboť tato dosud nebyla řádně a přezkoumatelně vyřízena.

9. Sdělením ze dne 6. 5. 2015, čj. MCP6 034654/2015, žalovaný informoval žalobce, že po posouzení rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy a s přihlédnutím k obsahu předchozí vzájemné korespondence považuje žádost žalobce o informace ze dne 7. 1. 2015 za vyřízenou, neboť informace mu byla poskytnuta.
10. Žalobce následně podával proti postupu žalovaného opakované stížnosti, které Magistrát hl. m. Prahy vždy vyřídil tak, že dle § 16a odst. 6 písm. b) InfZ přikázal žalovanému z důvodu nepřekoumatelnosti jeho postupu, aby zjednal nápravu a o žádosti žalobce rozhodl. Žalovaný vždy ve větším či menším rozsahu zrekapituloval žádosti podané pouze žalobcem a jejich vyřízení a sdělil, že žádost tímto považuje za vyřízenou.
11. Naposledy podal žalobce proti sdělení žalovaného stížnost dne 16. 2. 2017 s tím, že žalovaný neposkytl všechny informace, ty poskytnuté zaslal v nesprávné formě a poskytl informace, které žalobce nepožadoval. Ke stížnosti Magistrát hl. m. Prahy rozhodnutím ze dne 11. 5. 2017, čj. MHMP 716828/2017, konstatoval, že se dle § 16 odst. 6 písm. a) InfZ potvrzuje postup při poskytnutí informace ohledně toho, kdo je odpovědný za zveřejňování informací a kdo je jeho nadřízeným, ohledně „*informací, které ÚMČ Praha 6 již poskytnul, ale v zákonné lhůtě nezveřejnil, jak mu platná legislativa ukládá*“ opět přikázal tuto část žádosti vyřídit. V odvodnění uvedl, že pokud je žádost nejasná a neurčitá, je povinný subjekt povinen žadatele vyzvat k upřesnění žádosti dle § 14 odst. 5 písm. b) InfZ, a jen pokud ji neupřesní, může žádost odmítnout. Zároveň upozornil, že žádost ze dne 7. 1. 2015 se vztahuje ke všem informacím poskytnutým podle InfZ, nikoli jen k žádostem žalobce, není však jasné, zda žalobce požaduje pouze seznam, nebo sdělení celých informací zveřejněných po lhůtě, a jaký je požadovaný časový rozsah. Jelikož dosavadní žádost je příliš obecná, měl by žalovaný žalobce vyzvat k upřesnění požadovaných informací.
12. Přípisem ze dne 16. 5. 2017 žalovaný vyzval žalobce k upřesnění jeho žádosti o informace ze dne 7. 1. 2015.
13. V podání ze dne 12. 6. 2017 žalobce svou žádost upřesnil tak, že požaduje informace, které včas žalovaný nezveřejnil, a to od roku 2006 včetně, přičemž požaduje přímo tyto informace, nikoli jejich seznam. Žalovaný sdělením ze dne 27. 6. 2017, čj. MCP 052394/2017, vyrozuměl žalobce o prodloužení lhůty pro poskytnutí informace z důvodu obsáhlého vyhledávání, prověřování a zpracování velkého množství informací do 7. 7. 2017, a následně podáním ze dne 7. 7. 2017, čj. MCP6 059178/2017, vyzval žalobce k úhradě nákladů do 60 dnů od doručení výzvy za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací dle § 17 InfZ dle Sazebníku úhrad schválených Radou městské části Praha 6 usnesením č. 2056/17 ze dne 15. 2. 2017, a to na základě kalkulace, kdy práce by měla trvat cca 21,47 hod. (899 položek po 1,5 minutě), ve výši 5 367 Kč.
14. Proti této výzvě podal žalobce 13. 7. 2017 stížnost, v níž zejména uvedl, že žalovaný promeškal lhůtu pro stanovení úhrady nákladů, jelikož na upřesnění žalobce ze dne 12. 6. 2017 reagoval až výzvou ze dne 7. 7. 2017. Magistrát hl. m. Prahy rozhodnutím ze dne 25. 9. 2017, čj. MHMP 1468012/2017, které bylo žalovanému doručeno dne 27. 9. 2017, žalovanému přikázal zjednat dle § 16a odst. 7 písm. a) InfZ nápravu ve věci úhrady za poskytnutí informace. Všechny stížnostní námitky žalobce odmítl za předpokladu, že žalovaný doloží včasné zaslání prodloužení lhůty ze dne 27. 6. 2017 i výzvy k úhradě nákladů ze dne 7. 7. 2017 do datové schránky žalobce a to, že od roku

2006 bylo vyřízeno celkem 899 žádostí o informace, které žalovaný k žádosti žalobce musí zpracovat.

15. Ve výzvě ze dne 9. 10. 2017, čj. MCP6 089339/2017, žalovaný opět vyzval žalobce k úhradě nákladů v původně vyčíslené výši s tím, že na úhradě trvá a pro případ stížnosti je připraven doložit Magistrátu hl. m. Prahy příslušné doklady.
16. Proti tomuto postupu podal žalobce stížnost. Zejména namítl promeškání lhůty pro výzvu k úhradě nákladů, jelikož toto měl žalovaný učinit do 10 dnů od doručení rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, žalobce má však za to, že se tak stát nemohlo. Magistrát hl. m. Prahy však rozhodnutím ze dne 23. 11. 2017, čj. MHMP 1824594/2017, výzvu žalovaného k úhradě ze dne 9. 10. 2017 potvrdil. Uvedl, že žalovaný odstranil nedostatky, které mu byly v předchozí době vytčeny, a ověřil, že všechny úkony žalovaného byly učiněny v zákonných lhůtách.
17. Rozhodnutím ze dne 1. 2. 2018, čj. MCP6 023148/2018, žalovaný odložil žádost žalobce o poskytnutí informací z důvodu neuhrazení předepsaných nákladů. Zrekapituloval průběh řízení a uvedl, že na základě rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy zaslal žalobci dne 9. 10. 2017 opětovně upravenou výzvu k úhradě nákladů, která byla ke stížnosti žalobce rozhodnutím Magistrátu hl. m. Prahy potvrzena. Jelikož pak marně uplynula lhůta 60 dnů pro úhradu nákladů, žalovaný rozhodl dle § 17 odst. 5 InfZ o odložení žádosti.

II. Obsah žaloby

18. Žalobce v prvním žalobním bodu namítl, že žalovaný promeškal lhůtu pro výzvu k úhradě nákladů. Žádost o informaci byla podána dne 7. 1. 2015, žalovaný však na ni ve lhůtě vůbec nereagoval a v roce 2017 si vyžádal upřesnění žádosti, na podání ze dne 12. 6. 2017 však zareagoval až dne 7. 7. 2017. Původní vyčíslení bylo zrušeno pro nepředání spisového materiálu nadřízenému orgánu, žalovaný proto přistoupil k opakovanému vyčíslení dne 9. 10. 2017, ačkoliv byla pro zjednání nápravy stanovena desetidenní lhůta. Ve vyčíslení bylo uvedeno minimum informací s tím, že další uvede až na základě stížnosti, k posouzení oprávněnosti a výše požadované úhrady je však nutné i posouzení žadatelem. Vyčíslení je tak neúplné a nepřezkoumatelné. Dle žalobce desetidenní lhůta uplynula dne 4. 10. 2017. Žalovaný navíc v dosavadním řízení už dávno promeškal možnost vyžadovat úhradu dle InfZ. Část informací poskytl sděleními ze dne 16. 6. 2015, 15. 8. 2016 a 23. 1. 2017, k výzvě k upřesnění přistoupil zcela mimo zákonné lhůty a požadoval upřesnit to, co již ze žádosti vyplývalo, výzvu k úhradě však zaslal později, tedy až po poskytnutí části informací. To mělo za následek ztrátu nároku na úhradu nákladů dle § 17 odst. 4 InfZ.
19. V rámci druhého žalobního bodu žalobce uvedl, že žalovaný zneužil výzvu k úhradě k jinému účelu, než pro který byla zřízena. Žalovaný různými způsoby prodlužuje délku odepírání práva na informace, výzva k úhradě je ve formátu v nepřiměřené velikosti a snížené čitelnosti, což bylo žalovanému opakovaně vytknuto, a výzva byla užita jen k dalšímu zahlcování žalobce žalovaným. Úhrada nákladů nemá sloužit jako zdroj prostředků ke krytí exekucí vůči Hlavnímu městu Praha. Výzvou se snaží žalovaný obohatit na úkor poškozených občanů, a to úhradou nákladů za informace vzniklé pochybením úřadu, žalobce tak má hradit náklady viníka nesprávného úředního postupu. Postup žalovaného je tak v rozporu s dobrými mravy.

20. Dále žalobce namítl, že žalovaný porušil podmínku předvídatelnosti rozhodování. Žalovaný si byl v minulosti vědom nesprávného právního názoru nadřízeného orgánu, nerespektoval jej a informoval o tom žalobce, v tomto případě, kdy byl nadřízeným orgánem požadavek na úhradu nákladů potvrzen, však postupoval jinak a vydal rozhodnutí o odložení žádosti, ačkoliv byl nesprávný právní názor nadřízeného orgánu stejně zřejmý jako v předchozí době a žalovanému byla chybovost tohoto orgánu známa. Žalovaný tak přistupuje k pochybením nadřízeného orgánu zcela opačně a nepředvídatelně.
21. V dalším žalobním bodu žalobce podotkl, že žalovaný vyčíslil úhradu nákladů na základě nesprávného sazebníku, neboť ten, na nějž žalovaný odkazuje, byl vydán více jak dva roky poté, co byla žádost o informace podána, a je pro žalobce méně příznivý. Žalobci nemůže jít k tíži dlouhodobá neschopnost žalovaného vyřídit žádost o informaci a s argumentem Magistrátu hl. m. Prahy, že se vyřizování žádosti vrátilo na samý začátek, nemůže souhlasit. Upřesnění se týkalo zcela jasných věcí a bylo provedeno mimo zákonné lhůty, kdy sedmidenní lhůta pro výzvu k upřesnění byla překročena více jak 100x.
22. Dále žalobce uvedl, že žalovaný požaduje úhradu za informace, které již měly být zveřejněny dle InfZ. Žádá tak úhradu za nápravu protiprávního stavu, kdy včas nesplnil svou zákonnou povinnost. Jedná se totiž o informace, které již měly být poskytnuty jiným žadatelům a zveřejněny. Magistrát hl. m. Prahy se přitom touto skutečností ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval. Žalobce trvá na tom, že stížnosti byly důvodné a žalovaný ztratil právo na úhradu nákladů a neměl je tak vůbec vyčíslit. Nezákonné rozhodnutí o odložení tak krátí práva žalobce.
23. V posledním žalobním bodu žalobce namítl nesprávné vyčíslení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání. Žalovaný požaduje úhradu za úkony, které by měly být zdarma, jako vyhodnocení, analýza, zpracování požadovaných informací, sepsání a poskytnutí. Dle žalobce nesouhlasí rovněž výpočet žalovaného a není zřejmé, jak ke konkrétní částce došel. Došlo zde k situaci, kdy žalovaný požaduje úhradu i za ty informace, které předmětem úhrady být nemohou (např. byly již poskytnuty nebo byly vytvořeny až po podání žádosti). Orgán veřejné moci má vědět, kterými informacemi má disponovat, a žalobci nemůže být k tíži, že žalovaný vede řadu dokumentů bez možnosti automatického vyhledávání. Tím, že žalovaný nevyužívá prostředků, jak by měl, nemůže navyšovat úhradu žalobci. Žalovaný rovněž nezohlednil velikost úřadu a jeho dosavadní problémovost. Žalovaný navíc v rozhodnutí operuje pouze množstvím dvaceti položek, nikoli celou dobou a částkou. Není zřejmé, proč dle Magistrátu hl. m. Prahy měly vzniknout náklady přesahující 5 000 Kč a dle žalovaného jen 125 Kč (za 30 minut). Vyčíslení je tak nesprávné a nepřezkoumatelné. Žalovaný zřejmě zahrnul do žádosti i informace, které vznikly v době vyřizování žádosti, a požaduje tak po žalobci úhradu za svoji neschopnost jeho žádost vyřídit.

III. Vyjádření žalovaného

24. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Zopakoval průběh řízení a k jednotlivým námitkám uvedl toto:
25. K první námitce uvedl, že rozhodnutím Magistrátu hl. m. Prahy o stížnosti žalobce ze dne 11. 5. 2017, čj. MHMP 716828/2017, se vyřizování žádosti vrátilo do stádia podání žádosti, v němž má povinný subjekt veškeré procesní možnosti při vyřizování žádosti,

- a žalovaný tak v tomto případě, kdy nebyl nečinný, ale jen vyřídit žádost jinak, mohl požadovat úhradu nákladů.
26. K druhé žalobní námitce žalovaný uvedl, že nedisponuje žádnou databází, která by obsahovala strukturu odpovídající požadované informaci, tuto je nutno získat porovnáním dvou databází, a to databáze zveřejněných informací a databázi poskytnutých informací z aplikace eSpis. Žádost žalobce v podobě upřesnění ze dne 12. 6. 2017 tedy vyžadovala velmi náročnou činnost, která vyžadovala porovnávání každé položky z obou databází jednotlivě, kterých dle informace samotného žalobce bylo 899. Získání informace tedy představovalo v podmínkách žalovaného činnost, která se vymyká běžnému poskytování informací, což odpovídá požadavku úhrady za vynaložené náklady. Výzva ze dne 7. 7. 2017 byla žalobci zaslána ve strojově čitelné podobě a o velikosti 538 kB, což není rozhodně nepřiměřené.
 27. Ohledně třetí námitky konstatoval, že legitimní očekávání žalobce nemohlo být dotčeno, jelikož výzvě předcházelo upřesnění žádosti žalobce o informace, které jsou mimořádně rozsáhlého charakteru, což muselo být zřejmé i samotnému žalobci.
 28. Ke čtvrté námitce žalovaný sdělil, že až v podání ze dne 12. 6. 2017 žalobce upřesnil svou žádost v tom, jaký rozsah a charakter informací požaduje, a teprve od tohoto okamžiku, tedy za účinnosti nového sazebníku, bylo možné vyčíslit náklady.
 29. Dále žalovaný ohledně předposlední námitky uvedl, že nepožaduje úhradu za informace, které již byly žadatelům poskytnuty, ale za jejich mimořádně rozsáhlé vyhledávání na základě žádosti žalobce.
 30. K poslední námitce pak doplnil, že podrobně vysvětlil, v čem spočívá časová dotace na zpracování jedné položky ze zdrojových souborů pro získání požadované informace a jak k této časové dotaci dospěl. Využití automatizovaného zpracování s využitím funkcionalit aplikace eSpis žalovaný prověřoval u dodavatele aplikace, požadovanou funkcionalitu však standardní verze aplikace neobsahuje. Výši časové dotace žalovaný změřil na základě časové náročnosti zpracování 20 položek ze zdrojových podkladů, jednalo se o transparentní časový etalon. Dále žalovaný odkázal na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 15. 9. 2010, čj. Konf 115/2009-34.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

31. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen jako „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
32. Soud o žalobě rozhodl v souladu s § 51 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť oběma účastníkům byla doručena výzva k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím bez jednání, spolu s poučením, že nevyjádří-li se do dvou týdnů od doručení této výzvy, má se za to, že souhlas byl udělen, přičemž žalobce ani žalovaný se k výzvě nevyjádřili.
33. Dle § 14 odst. 1 InfZ je žádost podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt.
34. Dle § 14 odst. 5 InfZ povinný subjekt posoudí žádost a:

- b) v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů od podání žádosti, aby žádost upřesnil, neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, rozhodne o odmítnutí žádosti,
- d) nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.
35. Dle § 14 odst. 7 InfZ lhůtu pro poskytnutí informace podle odstavce 5 písm. d) může povinný subjekt prodloužit ze závažných důvodů, nejvýše však o deset dní. Závažnými důvody jsou: b) vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti.
- Žadatel musí být o prodloužení lhůty i o jeho důvodech vždy prokazatelně informován, a to včas před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace.
36. Dle § 17 odst. 1 InfZ jsou povinné subjekty v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.
37. Dle § 17 odst. 3 InfZ, v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Součástí oznámení musí být poučení o možnosti podat proti požadavku úhrady nákladů za poskytnutí informace stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d), ze kterého je patrné, v jaké lhůtě lze stížnost podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, který nadřízený orgán o ní rozhoduje a u kterého povinného subjektu se podává.
38. Dle § 17 odst. 4 InfZ, nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli oznamovací povinnost podle odstavce 3, ztrácí nárok na úhradu nákladů.
39. Soud se nejprve zabýval námitkou žalobce, že žalovaný promeškal lhůtu pro výzvu k úhradě nákladů a v důsledku toho ztratil nárok na jejich úhradu dle § 17 odst. 4 InfZ, přičemž dospěl k závěru, že tato námitka je opodstatněná.
40. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, naplňuje ústavně dané právo na informace (čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), stanovuje příslušná omezení práva vyhledávat a šířit informace (čl. 17 odst. 4 Listiny) a vymezuje povinnosti státních orgánů a orgánů územních samospráv při poskytování informací o své činnosti (čl. 17 odst. 5 Listiny). Účelem tohoto zákona se již opakovaně zabývaly jak Ústavní soud, tak Nejvyšší správní soud, přičemž konstatovaly, že smyslem práva na informace je „kontrola činnosti veřejné správy, mj. též kontrola vynakládání veřejných prostředků a hospodaření s veřejným majetkem“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2008, čj. 1 As 17/2008-67, Sb. NSS č. 1627/2008), a že „[p]oskytování informací o činnosti orgánů veřejné moci je v našem civilizačním prostoru obecným standardem demokratických právních států, který logicky vyžaduje jisté finanční zatížení orgánů veřejné správy“ a „[p]ovinný subjekt není oprávněn jakkoli zkoumat a zabývat se otázkou účelnosti a důvodnosti žadatelovy žádosti či jeho motivy“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 6 As 79/2006-58, Sb. NSS č.

1342/2007). Zákon je dále vystavěn na principu bezformálnosti a bezplatnosti poskytování informací.

41. Z práva na informace dle InfZ existují striktně vymezené výjimky, které jejich poskytování omezují nebo podmiňují. Takovými výjimkami jsou jednak důvody pro odepření informace stanovené v § 7 až § 11 InfZ, které jsou promítnutím čl. 17 odst. 4 Listiny do zákona, a jednak odepření informací v případě šikanózního výkonu práva na přístup k informacím, resp. podmínění poskytnutí informací úhradou v případě, že povinný subjekt má s jejich opatřením a zajištěním pro žadatele zvýšené náklady. Tyto výjimky však vždy musí být vykládány restriktivně, aby nedocházelo k vyprázdňení ústavně zaručeného práva na informace, tedy v pochybnostech ve prospěch žadatele o informace. Tak je tomu i v případě práva povinného subjektu žádat úhradu nákladů v souvislosti s poskytnutím informace.
42. Zákon v § 17 odst. 3 InfZ stanoví časový limit pro zachování nároku povinného subjektu na úhradu nákladů, a to tak, že oznámení o výši úhrady musí být žadateli zasláno před poskytnutím informace. Judikatura Nejvyššího správního soudu vykládala toto ustanovení tak, že i pokud uplyne zákonná lhůta pro poskytnutí informace, lze požadovat úhradu nákladů za poskytnutí této informace, a to až do okamžiku, kdy skutečně bude informace poskytnuta. Nejvyšší správní soud přitom vycházel ze skutečnosti, že lhůta pro poskytnutí informace stanovená v § 14 odst. 5 písm. d) InfZ je lhůtou procesní a pořádkovou, s jejím zmeškáním tedy nelze spojit žádné negativní důsledky pro povinný subjekt ve vztahu k nároku na úhradu nákladů. Tak Nejvyšší správní soud konkrétně v rozsudku ze dne 29. 6. 2017, čj. 7 As 300/2016-21, dospěl k závěru, že *„[m]arným uplynutím patnáctidenní lhůty k poskytnutí informace dle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, nezaniká povinnému oprávnění požadovat úhradu nákladů spojených s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli dle § 17 odst. 3 tohoto zákona.“*
43. K těmto závěrům se však kriticky postavil Ústavní soud v nálezu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 1083/16. K dosavadní praxi posuzování lhůty pro oznámení úhrady nákladů uvedl: *„23. V judikatuře Nejvyššího správního soudu byl v této souvislosti vysloven závěr, že úhradu nákladů dle § 17 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. lze požadovat bez omezení lhůtou pro poskytnutí informace, tj. že i v případech, kdy informace nebyla v rozporu se zákonem vydána včas, je možné její poskytnutí podmínit zaplacením úhrady nákladů a tím je oddálit (tak nad rámec skutkových okolností případu rozsudek č. j. 7 As 300/2016-21 ze dne 29. 6. 2017, č. 3624/2017 Sb. NSS, odst. 43 a 45, a dále v rozsudku č. j. 5 As 181/2016-23 ze dne 14. 7. 2017).*

24. Tento názor nezohledňuje, že po právu jednak vůbec nemůže nastat situace, kdy je úhrada nákladů požadována po uplynutí lhůty k poskytnutí informace, jednak by akceptace takového protiprávního postupu povinného subjektu vedla k těžko řešitelným obtížím jak při vlastním poskytování informací, tak v rámci následné soudní ochrany. Jestliže totiž uplatněním požadavku na úhradu nákladů přestává běžet lhůta k poskytnutí informace (tak rozsudek NSS č. j. 2 Ans 13/2012-14 ze dne 15. 11. 2012), nemůže tento následek nastat při opožděném požadavku úhrady (nestaví se lhůta, která již uplynula). Přesto žádanou informaci nelze ani po uplynutí lhůty pro její poskytnutí poskytnout, neboť je to podmíněno zaplacením opožděně žádané úhrady (§ 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb.). Oproti jednoznačnému pravidlu představovanému povinností oznámit výši požadované úhrady ve

lhůtě pro poskytnutí informace, tak lze pravidlo proponované Nejvyšším správním soudem zneužít nejen k oddalování splnění povinnosti podle čl. 17 odst. 5 Listiny, ale též k efektivnímu zamezení soudní ochrany v řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Podle § 81 odst. 1 soudního řádu správního totiž soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí. Povinnému subjektu tak postačí být nečinný a neposkytnout žádanou informaci až do dne rozhodnutí soudu, přičemž nepříznivému výroku zabrání jednoduše sdělením požadované výše úhrady. Zákonným následkem pak je nejen ukončení nečinnosti z hlediska předmětu soudního řízení, ale též nastoupení nemožnosti informace poskytnout až do doby zaplacení úhrady nákladů (a tím i nemožnost uložit takovou povinnost soudním rozhodnutím). Tím by povinný subjekt přestal být nečinným, aniž by však učinil některý ze zákonem předvídaných úkonů: poskytl informace nebo žádost odmítl podle § 14 odst. 5 písm. d) a § 15 zákona č. 106/1999 Sb., což zjevně nešetří smysl práva podle čl. 17 odst. 5 Listiny, které má být vykonáváno efektivně.

25. Lze tedy uzavřít, že z hlediska požadavků čl. 17 odst. 5 a čl. 4 odst. 4 Listiny je přípustné, pokud povinný subjekt odepře poskytnutí (vyhledání) informace v případech šikanózního výkonu práva na přístup k nim, případně stanoví žádanou úhradu (typicky za mimořádně rozsáhlé vyhledávání) kvalifikovaným odhadem, nikoliv na základě definitivního vyhledání žádané informace. Výši úhrady však musí oznámit před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace, tj. nejpozději do 15 či 25 dnů ode dne přijetí žádosti [§ 14 odst. 5 písm. d) a odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb.], pozdější či dodatečné oznámení není možné (shodně i doktrína, srov. FUREK, A. Op. cit., s. 993).“ (pozn. – zvýrazněnou část vyznačil zdejší soud).

44. Optikou tohoto nálezu Ústavního soudu pak soud musel posoudit i projednávanou věc.
45. Žalobce podal žádost o konkrétní informaci u žalovaného dne 7. 1. 2015. Žalovaný ji však řádně nevyřídil, a to i přes opakované pokyny nadřízeného správního orgánu, Magistrátu hl. m. Prahy. Až na jeho výslovný „příkaz“ v rozhodnutí ze dne 11. 5. 2017 žalovaný vyzval přípisem ze dne 16. 5. 2017 žalobce k upřesnění jeho žádosti o informace, což žalobce učinil v podání ze dne 12. 6. 2017. Na to žalovaný sdělením ze dne 27. 6. 2017 nejprve vyrozuměl žalobce o prodloužení lhůty k poskytnutí informace do 7. 7. 2017 a poslední den prodloužené lhůty jej vyzval k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Po stížnosti žalobce, která byla Magistrátem hl. m. Prahy shledána důvodnou, žalovaný opět zaslal žalobci výzvu k úhradě nákladů, a to dne 9. 10. 2017.
46. Z nálezu Ústavního soudu přitom plyne, že vyzvat k úhradě lze pouze do uplynutí zákonné lhůty pro poskytnutí informací, přičemž je nutno tuto lhůtu striktně počítat od přijetí žádosti. Sám Ústavní soud připustil, že tuto lhůtu lze ze zákonných důvodů prodloužit, ale pouze tak, aby nebyla dotčena práva žadatele. Je tedy zřejmé, že fakticky se daná lhůta prodlouží i tehdy, kdy je podaná žádost o informace ve smyslu § 14 odst. 5 písm. b) InfZ nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, a povinný subjekt tedy musí žadatele vyzvat k upřesnění žádosti tak, aby bylo vůbec zřejmé, zda vyhledávání informací bude mimořádně rozsáhlé a bude možné úhradu nákladů požadovat. Zákonná lhůta v délce 15, resp. 25 dní se tak prodlouží o max. sedm dní, v nichž musí povinný subjekt vyzvat žadatele o upřesnění žádosti, a o dalších max. 30 dní, v nichž musí žadatel žádost upřesnit, aby nebyla bez dalšího odmítnuta. Toto je maximální délka lhůty od

okamžiku podání žádosti, v níž lze žadatele o informaci vyzvat k úhradě nákladů, a to bez ohledu na to, zda byly podány stížnosti proti postupu povinného subjektu při vyřizování žádosti či jiné opravné prostředky. Důsledky procesního ping-pongu mezi povinným subjektem a nadřízeným orgánem totiž nelze klást k tíži žadatele o informace a souhlasit s interpretací přijatou žalovaným i Magistrátem hl. m. Prahy, že veškeré lhůty, tedy i lhůtu pro výzvu k úhradě nákladů, je nutné po rozhodnutí nadřízeného orgánu počítat znovu a od počátku.

47. Aplikováno na tento případ, žalobce řádně podal žádost o informace dne 7. 1. 2015. To, že nebylo podání přímo označeno jako žádost o poskytnutí informace dle InfZ, nemohlo mít vliv na to, že z obsahu podání byla povaha žádosti zcela zřejmá. Jelikož byla žádost co do svého rozsahu nejasná, žalovaný byl povinen žalobce dle § 14 odst. 5 písm. b) InfZ ve lhůtě sedmi dnů vyzvat k jejímu doplnění. Poté by žalobci běžela lhůta 30 dnů pro to, aby svou žádost doplnil tak, aby bylo jasné, v jakém rozsahu (tj. za jaké období) se informací domáhá a jakým způsobem si žádá informace poskytnout. Po tomto doplnění by pak žalovanému běžela lhůta 15, resp. 25 dnů [při prodloužení lhůty o 10 dní dle § 14 odst. 7 písm. b) InfZ] k tomu, aby žalobci informaci poskytl. V této lhůtě by byl také žalovaný povinen jej vyzvat k úhradě nákladů mimořádně rozsáhlého vyhledávání.
48. Žalovaný však vyzval žalobce k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání až po více jak dvou letech od podání žádosti o informace. Z výše uvedeného je tak zřejmé, že lhůta pro poskytnutí informace a tím i pro výzvu k úhradě nákladů ve svém maximálním rozsahu zcela jistě uplynula. Následkem toho zanikl dle § 17 odst. 4 InfZ nárok žalovaného na úhradu nákladů, ačkoliv tyto mohly být zcela odůvodněné. Pokud tedy žalovaný za této situace vyzval žalobce k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání a následně žádost žalobce o informace dle § 17 odst. 5 InfZ napadeným rozhodnutím pro nezaplacení úhrady nákladů ve lhůtě 60 dnů odložil, zatížil napadené rozhodnutí nezákonností.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

49. Vzhledem k výše uvedenému se soud již nezabýval dalšími konkrétními námitkami žalobce ve vztahu k výzvě k úhradě nákladů, neboť ta byla od počátku nezákonná, zrušil napadené rozhodnutí žalovaného o odložení žádosti žalobce dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, tedy že nárok na úhradu nákladů zanikl a žalovaný tak nemohl pro nezaplacení úhrady žádost o informace odložit, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude tak na žalovaném, aby žádost žalobce posoudil a rozhodl o ní v souladu s InfZ.
50. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož žalobce měl ve věci plný úspěch, uložil soud žalovanému zaplatit žalobci náhradu nákladů. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Soud žalobci nemohl přiznat paušální náhradu hotových výdajů po 300 Kč za čtyři úkony, neboť v soudním řízení správním se neuplatní vyhláška č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, ani nosné důvody nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 39/13, na jejichž základě jinak lze v některých soudních řízeních procesně nezastoupenému účastníkovi řízení, jenž má právo na náhradu

nákladů řízení, avšak nedoložil výši svých hotových výdajů, přiznat náhradu těchto výdajů v paušální výši (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015-79).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 21. dubna 2020

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu